

Delrapport Sista socialisationen. Boendes berättelser om att flytta till äldreboende och att leva i äldreboendets livsform.

Stimulansbidrag 2011 insatser om de mest sjuka äldre. Område: Sociala innehållet

Bakgrund

Borås stad ansökte under 2011 till Socialstyrelsen angående stimulansmedel till kommun och landsting för insatser till de mest sjuka äldre. Inom området sociala innehållet söktes medel. Området sociala insatser ska leda till att äldre personers sociala behov ska uppmärksammas i större utsträckning. Borås Stad, Svenljunga och FoU Sjuhärad Valfärd genomför projektet tillsammans. Projektet pågår under 2011-2012. Etikprövningsnämnden (EPN) i Göteborg har godkänt undersökningen, diariernr. 450-11 (2011-06-20). [Borås Stad](#), [FoU Sjuhärad Valfärd](#)

Syfte

Syftet med Sista socialisationen är att få kunskap om hur den gamla personen upplever flytten till äldreboendet, hur personen tänker kring att starta en ny livsperiod på äldreboendet och hur han eller hon reflekterar kring vad det innebär att leva i äldreboendets miljö och sammanhang. Målet är att med den kunskapen bidra till att ta fram underlag som kan användas till att synliggöra den äldres behov och önskemål. Kunskapen förväntas också bidra till att vara ett stöd för organisationen och personalen vid äldreboendet för att utforma en individanpassad äldreomsorg.

Genomförande och resultat

Mars 2011 – juni 2012

I mars 2011 startade projektet med ett dialogmöte med områdeschefer, enhetschefer och kvalitetsutvecklare. Därefter träffades åtta omvårdnadspersonal från tre äldreboenden, Agamemnon i stadsdel Norr, Fagersro i stadsdel Väster och Kapplandsgatan i stadsdel Öster träffats tillsammans med projektledarna Marie Elm och Lars Rönmark, FoU Sjuhärad Valfärd. Under hösten avbröt en medforskare medverkan i projektet. Deltagande omvårdnadspersonal är undersökningens medforskare och har till uppgift att tillsammans med den äldre skriva en livsberättelse kring flytten till och livet på äldreboendet.

Den äldre som vill vara med i undersökningen tillfrågas utifrån kriterierna att han/hon bor på ett somatiskt vård- och omsorgsboende och gärna vill dela med sig av sina erfarenheter. Tillsammans med medforskaren beskriver den äldre hur vardagen gestaltar sig för han/henne. Beskrivningarna omfattar upplevelsen av att komma till boende. Förväntningar, trygghet, sorg, tankar om dåtid, nutid och framtid. Gruppen (ej de äldre) har träffats varannan vecka under tre timmar (15 tillfällen) för att ha en dialog och för att få utbildning kring hur man intervjuar, observerar och skriver berättelser. För att underlätta intervjuerna har varje medforskare en diktafon som används för att spela in intervjuerna och en skriftlig frågeguide. Frågeguiden innehåller frågeområden för att fånga äldres beskrivningar av att komma in i den fjärde åldern.

Utifrån frågeområdena kommer livsberättelserna att samlas under följande teman

- Vem är personen? Flyttberättelsen.
- Personen berättar om sin bostad, tillvaron och samvaron på boendet. Vad gör den boende under en dag (observation).
- Personens berättelser om kropp, hälsa och fysisk miljö. Personens berättelser om det sociala livet på äldreboendet. Berättelser om boendetillvarons psykologiska aspekter.

Det kommer att ske en genomgång av medforskarnas (omvårdnadspersonalens) reflektioner om tiden som medforskare för att tillvarata deras erfarenheter.

Dialoger och presentationer av projektet.

- Ett dialogmöte med områdeschefer, enhetschefer, kvalitetsutvecklare i Borås Stad var den 2011-09-07. Vi har haft två referensgruppsmöten med politiker från Borås och Svenljunga (som har en parallell undersökning), områdeschefer, enhetschefer, kvalitetsutvecklare. 2012-06-14 och 2012-03-21. På mötena har projektets nuläge och utveckling presenterats.
- Medforskarna och projektledaren deltog i inspirationsdagen om "Värdegrund och brukarnas inflytande i äldreomsorgen i Borås Stad". En heldag i september 2011.
- FoU - Seminarium "Sista socialisationen" 2012 -02-07. Medforskarna från Borås och Svenljunga presenterade delar av sina intervjuer utifrån olika tema/frågeställningar som har kommit upp under arbetets gång. Därefter diskuterades hur erfarenheter från projektet kan komma till nytta i arbetet för att göra livet för de äldre meningsfullt, begripligt och värt att leva. Deltagare (ca 35) i seminariet var också chefer, politiker och verksamhetsutvecklare.
- Den nationella uppdragsutbildningen "Att leda och arbeta utifrån den nationella värdegrunden för äldre", är en utbildningsinsats som pågår under 2012-2013 på Högskolan i Borås. Tre av medforskarna presenterade där sina berättelser och projektet. Deras medverkan videofilmades. Se länk: http://stream.hb.se/vhb/Vardegrund/Film_2.wmv
- Medforskarna har blivit inbjudna av den egna verksamheten att berätta om projektet i på utvecklingsdagar, ledningsgrupper och pensionärsråd. Även deltagit i FoU Sjuhärad Vårld Vårld tema dag "Berättelser och sagor om livet" 26 april 2012. [Fou Sjuhärad Vårld](#) 2012-05-28 presenterade projektet i Stadsdel Väster.

Genom medforskarnas berättelser kommer det att utvecklas frågeområden som kan vara till stöd vid välkomstsamtal, livsberättelser och genomförandeplaner enligt SoL. Stöd till personalen kan också vara att öka kunskapen att "lyssna" och att reflektera. Konkreta förslag är att anpassa frågeguiden till den sociala dokumentationen, prova olika sätt att arbeta med livsberättelser samt att utveckla Socialt omsorgsansvarig (SOA) uppdrag. Det pågår dialog om hur förslagen kan prövas i de olika stadsdelarna under hösten 2012.

Samarbete med FoU Sjuhärad Vårld fortsätter under hösten. Projektet kommer att sammanställas i en rapport i tre delar.

Del 1: Beskrivningar av de gamlas berättelser att leva på äldreboende. Medforskare är författare.

Del 2: Tematisk analys. Variation och likheter i gruppen.

Del 3: Socialisation, lärande, anpassning till äldreboende som livsform.

Ekonomi

2011. Driftbidrag: 325 000 kr

2012. Driftbidrag: 325 000 kr

Marie Elm

Distriktssköterska/projektledare Sista socialisationen

e-post: marie.elm@boras.se